

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Grzegorz Pastuszko (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi L. H.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
III AUa 408/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 7 maja 2024 r.,

oddala skargę.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

Dnia 26 marca 2024 r. (data nadania przesyłki poleconej) L. H. (dalej: „skarżący”) reprezentowany przez pełnomocnika, za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wniósł do Sądu Najwyższego skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie III AUa 408/23 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Pismem z 12 kwietnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) Sąd Apelacyjny w Warszawie przedstawił ww. skargę Sądowi Najwyższemu. W przedmiotowej skardze skarżący wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, w sprawie pod sygn. III AUa 408/23 doszło do przewlekłości postępowania;
2. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie do podjęcia postępowania, a także innych działań zmierzających do możliwie najszybszego zakończenia postępowania;
3. przyznanie od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kosztów postępowania skargowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu skarżący pokrótce przedstawił przebieg zdarzeń w sprawie oraz wskazał, że w związku z apelacją pozwanego Sąd Okręgowy w Warszawie przekazał sprawę do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, która wpłynęła 7 lutego 2023 r. i otrzymała sygn. III AUa 408/23. Odpowiedź na apelację wpłynęła 4 maja 2023 r. Skarżący podniósł: „Do dnia dzisiejszego sprawa Pana L. H. nie została rozpoznana merytorycznie. Sąd nie podjął żadnych działań merytorycznych, sprawa pozostaje w zasadzie bez biegu. Ostatnia czynność jest z maja 2023 r. – jest to informacja o dołosowaniu sędziów do składu 3-osobowego.” Skarżący wskazał: „Brak rozpoznania sprawy przez tak długi okres naraża Skarżącego na poważne konsekwencje, zwłaszcza na tle finansowym.”. Ponadto podniósł: „Sąd nie wykonuje w praktyce żadnych czynności.”

Uzasadniając żadaną kwotę, skarżący wskazał: „zarówno co do zasady, jak i wysokości w pełni uzasadniona, jeżeli zważyć, że kwota nie pokrywa w całości różnicy jaka istnieje między emeryturą przyznaną decyzją waloryzacyjną z 2017 r. a decyzją z dnia 9.06.2017 r. powstałą do dnia dzisiejszego. Postępowanie w niniejszej sprawie trwa już ponad 6.5 roku, co daje mniej więcej kwotę 3.000 zł za każdy rok prowadzenia sprawy. Nie jest to więc kwota wygórowana, tym bardziej że sprawa ma szczególne znaczenie dla Skarżącego, która swoją postawą nie przyczyniła się w żaden sposób do wydłużenia czasu trwania postępowania.”.

W piśmie z 24 kwietnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), zgłoszono udział Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie i wniesiono o oddalenie skargi.

Uzasadniając swoje stanowisko potwierdzono sekwencję zdarzeń i przedstawiono kalendarz czynności w sprawie po jej wpływie w lutym 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. I tak: zarządzeniem z 7 lutego 2023 r. sprawę wpisano do repertorium i skierowano do losowania sędziego referenta. Sprawie została nadana sygnatura III AUa 408/23 i wylosowano do jej rozpoznania referenta. Kolejno, zarządzeniem z 20 marca 2023 r. zarządzono o doręczeniu odpisu apelacji pełnomocnikowi skarżącego. Następnie 4 maja 2023 r. do Sądu II instancji wpłynęła odpowiedź na apelację organu rentowanego. Zarządzeniem z 8 maja 2023 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do uzupełnienia braków formalnych odpowiedzi na apelację. Nadto 8 maja 2023 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek pełnomocnika skarżącego o rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów. Zarządzeniem z 12 maja 2023 r. Sąd uznał, iż w sprawie skarżącego występuje szczególna zawilość, powstała na tle składu sądu właściwego do jej rozpoznania. W związku z powyższym zarządzono o zwróceniu się do Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie o zarządzenie rozpoznania sprawy w składzie trzech sędziów. Następnie zarządzeniem z 15 maja 2023 r. akta sprawy skierowano do dalszych czynności. Kolejno, zarządzeniem z 17 czerwca 2023 r. zarządzono o rozpoznaniu sprawy skarżącego w składzie trzech sędziów. Zarządzeniem z 2 kwietnia 2024 r. termin rozprawy w sprawie L. H. wyznaczony został na dzień 23 maja 2024 r.

Wskazano, że zdaniem skarżącego w sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania z uwagi na fakt niepodejmowania przez Sąd działań merytorycznych i pozostawienia sprawy bez biegu. W odniesieniu do przedstawionego stanu faktycznego, podniesiono, że w przedmiotowej sprawie nie można stwierdzić beczynności ani opieszałości Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Nie wystąpiły również odstępstwa od czasu zwyczajowo koniecznego do wykonania czynności niezbędnych do rozpoznania sprawy skarżącego. Czynności związane z prowadzeniem sprawy były wykonane niezwłocznie oraz w normalnym toku czynności, a postępowanie nie jest prowadzone rozwlekle. Wskazano ponadto, że w 2020 r. z powodu pandemii koronawirusa, na kilka miesięcy ograniczono możliwość przeprowadzania rozpraw, co wpłynęło – z przyczyn niezależnych od stron i sądu – na powstanie zaległości, które są sukcesywnie nadrabiane.

Stwierdzono, że brak jest podstaw do stwierdzenia przewlekłości w przedmiotowym postępowaniu, a w konsekwencji do zasądzenia żądanej sumy pieniężnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie w szczególności podlega terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny należy: uwzględnić łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej złożoności sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17;

19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że nieuprawniona jest teza, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

W odniesieniu do rozpoznawanej sprawy, mając na uwadze powołane przepisy i orzecznictwo, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala przyjąć, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć bowiem należy, że apelacja pozwanego wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 7 lutego 2023 r. W dniu 3 kwietnia 2023 r. Sąd Apelacyjny przesłał jej odpis pełnomocnikowi skarżącego. W dniu 4 maja 2023 r. pełnomocnik skarżącego wniósł odpowiedź na apelację. Odpowiedź ta była jednak obarczona brakiem formalnym – brakiem podpisu apelacji. Zarządzeniem z 8 maja 2023 r. Sąd Apelacyjny wezwał pełnomocnika skarżącego do uzupełniania ww. braku w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu odpowiedzi na apelację. Pełnomocnik uzupełnił powyższy brak w terminie, tj. 12 maja 2023 r. Ponadto pełnomocnik skarżącego pismem z 8 maja 2023 r. wniósł o rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów. Sąd Apelacyjny 12 maja 2023 r. podjął niezbędne czynności, które zakończyły się 1 czerwca 2023 r.

zawiadomieniem pełnomocników stron o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy. Wobec zawnioskowania przez skarżącego w odpowiedzi na apelację o rozpoznanie sprawy na rozprawie, zarządzeniem z 2 kwietnia 2024 r. wyznaczono jej termin na 23 maja 2024 r., czyli po upływie 10 miesięcy od dnia zawiadomienia pełnomocnika skarżącego o wyznaczonym składzie.

W tych okolicznościach nie można zatem stwierdzić, że zachodzą podstawy do stwierdzenia, że została spełniona, powoływana w orzecznictwie przesłanka wielomiesięcznej bezczynności Sądu, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość oddalił skargę o czym orzekł jak w sentencji.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

[SOP]

[ał]